

morten eide pedersen

Slowness studies

- framework I

Informasjon til utøveren:

Karakteren er *esitando* (nølende), og *fluente* - flytende, men uten klar retning fremover. Stykket skal forstås som *rubato* og 'følsomt', lyttende. **Grunntempoet** skal være langsomt, og overlates samtidig i stor grad til utøveren. Hovedideen er et 'lyttende' stykke, et stykke som lytter inn i seg selv. Et stykke der de ulike akkordene og tonene setter i gang resonanser og etterklanger som skal få tid til å sanses. Disse streber etter å holde øyeblikket åpent og nærværende. De enkelte tonene og akkordgruppene opptrer nærmest som kolven til en klokke. Kolven slår hardt og konkret mot selve klokken for å fremskape en ringende, vibrerende klang. Attakkene skal derfor være i tråd med dette: konsise og direkte, uten å bli unødig aggressive. De skal få klaveret til å synge, og kunne spille ut klangvalørene. Valg av dynamikk og attakk vil derfor avhenge av både instrument og av det rommet verket spilles i. Om nødvendig, kan disse gjerne være pågående og kraftige, hvis det må til for å spille ut klangfargene og overtoneresonansene. Karakteren av et neddempet, lyttende stykke vil likevel oppnås ved at utøveren lar klangen få klinge ut og dveler i den.

Stykket trekker veksler på ulike **overtone**resonanser. Disse frembringes enten via 'stumme' akkorder - nedtrykte tangenter uten toneansats, som gir resonans til de spilte tonene. Eller de oppstår når ulike blokkakkorder støtes inn i hverandre og høyrepedalen holder på denne samklangen.

Lengden på '**stumakkordene**' er vanligvis indikert med piler. Disse notene er små, og uten hals eller utnotert rytme. Disse veksler med dissonerende klanger i normal notasjon. I notebildet veksler disse fort, men utøveren skal ikke stresse med raske skift av disse, hvis det skaper sjanser å utløse toner. Disse resonansakkordene er notert når de skal begynne å virke, men kan gjerne skiftes og fikseres før disse aktiviseres, mens klangbildet kan holdes oppe med høyrepedalen. Høyre og venstre hånd er ikke tenkt som absolutt synkrone. Bruk heller tid på å fikse akkordene, og la denne forsinkelsen styre utviklingen. Denne 'strevsomme' og avventende gestikken som det kan skape, er på sin måte med på å skape stykkets følsomhet. Det viktigste er at stykket gis en overordnet, langsom linje som bærer godt, men med rikelig med nyanser i øyeblikkene.

I et 'taktløst' partitur vil det være et spørsmål om varigheten av tilfeldige **fortegn**. Ideelt sett burde hver tone uansett ha fortegn, enten det er oppløsningstegn eller kromatisk endring. Men det gjør fort notesatsen overlesset. Derfor gjelder: **fortegn** gjelder vanligvis ut linjen, men det er satt inn rikelig med påminnelser i parentes der det er nødvendig.

Men: **Blokkakkordene** er tross denne konkrete utnoteringen bare å regne som mulige forslag, for å gi variasjon i klangspektrene og resonansene, slik at det oppstår varierte resonansfarger. Utøveren oppfordres til å føle seg relativt fri i forhold til dette og gjerne bruke sine varianter, improvisert eller planlagt. Dette kan avgjøres ut fra hva som klinger godt på det aktuelle instrumentet, eller avløse disse forslagene hvis de virker ubekvemme eller upraktiske i forhold til fremføringen. Det viktigste er tette lett varierte blokkakkorder og at de antydde gestene vises frem. (Det er også et poeng at klangene må være åpnere enn vanlige tette clusters - disse blir fort for ensformige både med sin egen klang og i resonansfargene som andre toner blander seg inn i. Klanger med en blanding av hel- og halvtoneintervaller, eller clusters som mangler en eller to toner gir gode klangmuligheter),

'**Stumakkordene**' er skrevet slik at de fungerer på et vanlig 'upright' piano, og er ikke basert på midtpedalen på et konsertflygel. Der det måtte ligge til rette for det, kan selvsagt denne pedalen utnyttes.

Bruk av pedal forøvrig:

Høyrepedal brukes gjennomgående, som fargeleggingsmiddel, og som resonansforsterkning der det ønskes. Det er satt pedalanvisninger noen få steder der komponisten ønsker å gi direkte forslag. Men ellers overlates bruken av pedal til utøveren. De stedene som har 'stumakkorder' som skal gi overtoneresonansen, prøves først ut så tørt som mulig, for å få frem denne spesifikke overtoneklangen, og

pedal utnyttes deretter for å gi tilstrekkelig bærekraft i forhold til det spesifikke instrumentet og fremføringsrommet. Pedal vil også være nødvendig for å kamuflere overgangene mellom stumakkordene, og gjøre disse så sømløse som mulig.

Notasjon av taktart/rytme:

Notasjonen i verket vil nødvendigvis fremstå som 'stiv' i forhold til den elastiske tidsfølelsen som utøveren inviteres til å fremskape. Partituret er bygget ut fra et vanlig 4/4-partitur, men taktstreker er 'slukket' til fordel for en mer flytende notasjon. Pauser er i varierende grad tilstede, noe som enkelte steder kan virke inkonsekvent. Men pausene er mest brukt for å karakterisere fraser og gestikk, og skal/kan ikke følges slavisk. Stykket bygger som nevnt på en svært rubato forståelse av figurer og rytmer. Nøkkelen til interpretasjon, er som sagt over, en musikk som er søkende, nølende, og med enkelte utbrudd. Stykket bygger derfor på utøverens sensitivitet og vilje til nærgåenhet, og hvordan han/hun vil dyrke langsomheten – ved strekke og variere materialet i forhold til en slik 'aktiv lytting'.

Spesielle begrep:

quasi farfalle/'farfalloso': Som en sommerfugl' - står det noen steder. Dette skal være virrende, lette bevegelser, som brått kan/skal stoppe midt i flukten, ta avstikkere, nøle, og så raskt skyte avgårde for deretter å stoppe opp igjen. Denne karakteren skal overdrives i de enkelte figurene. Det skal ikke være temperamentsfullt nervøst, men uanstrengt og overraskende både i øyeblikksfiguren og fra det ene øyeblikket til det neste. -'som en sommerfugl'. Karakteren skal derfor være flagrende og svært 'secco'-tørr, og bruke klare, luftige og lette stakkatoer, bare nok til å utløse de ønskede resonansene i klaveret.. Disse figurene kan med fordel utforskes med noe bruk av venstre pedal, og i relativt høyt tempo, men først og fremst ut fra hva som er teknisk og musikalsk bekvemt.

quasi bisbigliano, irreg., ustabile variasjoner over samme tone, nesten som fargeflimmer på en tone, uten at det blir stressende. Antallet tonegjentakelser er også bare forslag, ut fra instrument, spillehastighet og karakter står utøveren fritt til å forme ut dette selv. Som med 'farfalle' skal det være lett, elegant, søkende...

Slowness studies - framework I

slow, searching, listening... sensitive to the moment and its colors

mep 2007

The first system of musical notation consists of a treble and bass staff. The treble staff begins with a fermata over a half note, followed by a series of notes with accents and dynamic markings *fz* and *f*. The bass staff contains a sequence of chords with a fermata over the final one.

Ped. and general dynamics, see commentaries!

The second system shows a sequence of chords in both staves. The bass staff features a triplet of eighth notes. Pedal points are indicated with a *Ped.* marking and a triangle symbol.

The third system is characterized by long, sustained notes in both staves, with a *8va* marking above the treble staff. Pedal points are indicated with a *Ped.* marking and a triangle symbol.

The fourth system includes a *loco* marking above the treble staff. A circled section in the treble staff indicates a specific musical phrase. Pedal points are indicated with a *Ped.* marking and a triangle symbol.

The fifth system features a *leggiero, ésitando* marking above the treble staff and a *'farfalloso', molto irregolare* marking above the bass staff. The treble staff contains a series of notes with accents and dynamic markings. The bass staff contains a series of chords with a fermata over the final one.

First system of musical notation. The treble clef staff contains a dotted line under a group of notes, followed by a double bar line and a fermata. The bass clef staff contains a few notes and rests.

Second system of musical notation. The treble clef staff features a complex sequence of notes and rests. The bass clef staff contains a series of notes with a fermata. Below the bass staff, the text "red." is written with a long horizontal line extending to the right.

Third system of musical notation. The treble clef staff has a long note with a fermata. The bass clef staff contains several chords and notes.

Fourth system of musical notation. The treble clef staff has notes with dynamic markings *sfz* and *(p)*. The bass clef staff has a triplet of notes. Below the bass staff, the text "quasi bisbigl., irreg." is written. At the end of the system, "red." is written with a long horizontal line.

Fifth system of musical notation. The treble clef staff contains several chords and notes. The bass clef staff contains a series of notes and rests. At the end of the system, an arrow points to the right, followed by a small triangle symbol.

quasi bisb., irreg.

Ped.

'farfallandoso'

ord. (#)

pp

sfz

Ped.